SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
Hallitusneuvos Anne Koskela

9.10.2015

Eduskunta
Lakivaliokunta

Viite HE 49/2015

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI VANKITERVEYDENHUOLLON YKSIKÖSTÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Hallituksen esityksessä ehdotetaan että vankien terveydenhuollon järjestämisvastuu siirretään Rikosseuraamuslaitokselta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisuuteen perustettavalle uudelle Vankiterveydenhuollon yksikölle. Vankiterveydenhuollon yksikkö olisi itsenäinen virasto, joka toimisi THL:n tulosohjauksessa. Nykyiset Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön virat ja niiden henkilöstö siirtyisivät valtion virkamieslain säännösten mukaisesti Vankiterveydenhuollon yksikön palvelukseen.

Siirron tavoitteena on siirtää vankiterveydenhuollon järjestämis- ja rahoitusvastuu oikeusministeriön hallinnonalalta sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalalle. Hallinnonalasiirrolla toteutetaan vakiintunutta kansainvälistä vankeinhoidon periaatetta, jonka mukaan vankilan terveydenhuoltohenkilökunnan ei tulisi osallistua valvonnan ja järjestyksen ylläpidon tehtäviin. Vartiointitehtävät ja terveydenhuoltotehtävät erotetaan toisistaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että vankien terveydenhuolto tulisi samanlaisen organisaatiovalvonnan piiriin kuin kunnallinen terveydenhuolto. Valvira ja aluehallintovirasto valvoisivat vankiterveydenhuoltoa samoin periaattein kuin kunnallista terveydenhuoltoa. Aikaisemmin Valviralla ja aluehallintovirastolla ei ole ollut toimivaltuuksia vankiterveydenhuollon organisaatiovalvontaan. Toiminnan valvonta on toteutettu Rikosseuraamuslaitoksen omavalvontana ja eduskunnan oikeusasiamiehen valvonnan kautta. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa on valvottu ammattihenkilölain säännösten nojalla.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä. Laissa säädettäisiin Vankiterveydenhuollon yksilön tehtävistä, johtamisesta, potilasrekistereistä, valvonnasta ja siihen liittyvästä ohjauksesta sekä valvonnan keinoista. Vankiterveydenhuollon sisällöstä säädettäisiin edelleen kuitenkin vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa. Hallinnonalasiirron johdosta tulee tehdä muutoksia useisiin vankeutta koskeviin lakeihin: lakiin Rikosseuraamuslaitoksesta, vankeuslakiin, tutkintavankeuslakiin, lakiin yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta, lakiin valvotusta koevapaudesta, lakiin henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2016. Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioon. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoista, momentilta 25.40.01, siirretään 16 409 000 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisuuteen perustettavan Vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenomomentille 33.01.06. Siirtoon valmistautumisen aloittamiseksi momentille on vuoden 2015 lisätalousarviossa jo myönnetty 421 000 euron kertamenolisäys.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi
Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709
e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

Siirto aiheuttaa lisäksi vuodesta 2016 alkaen pysyvän 250 000 euron lisäkustannuksen. Lisämäärärahatarve johtuu vankiterveydenhuollon Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen tapahtuvan toiminnan integroinnin aiheuttamasta hallinnollisten prosessien ja tietoteknisten järjestelmien sekä muiden tukipalvelujen järjestämisen edellyttämästä välttämättömästä työstä. Muutoksia joudutaan tekemään erityisesti talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseihin ja järjestelmiin sekä tietoliikenneyhteyksiin. Perustietotekniikan palvelut tulee järjestää uudella tavalla sekä selvittää toimitilojen muutos- ja kunnostustarpeet.

Vankien ja samanaikaisesti toteutettavaksi ehdotettu puolustusvoimien terveydenhuollon uusi valvontatehtävä edellyttävät lisäresursseja terveydenhuollon valvontaviranomaisille. Uuden henkilöstön rahoitus toteutettaisiin määrärahasiirroin puolustusministeriön, oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta. Puolustusvoimien terveydenhuollon ja vankiterveydenhuollon organisaatiovalvonnan tehtäviin esitetään yhteisesti 70 000 euron lisämääräraha vuoden 2016 talousarviossa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenomomentille 33.02.05, joka toteutetaan siirtona sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentilta 33.01.01.
Vastaavasti vuoden 2016 talousarviossa on otettu huomioon momentille 28.40.01 *(aluehallintoviraston toimintamenot)* 150 000 euron lisämääräraha, joka toteutetaan siirtämällä 75 000 euroa momentilta 27.10.01 *(Puolustusvoiminen toimintamenot)* ja 75 000 euroa momentilta 25.40.01 *(Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot)*.